

Posudek vedoucího diplomové práce

Hanna Velychko

Діяльність української еміграції в Подєбрадах (перша половина ХХ ст.)

Činnost ukrajinské emigrace v Poděbradech (1. polovina 20. století)

Hanna Velychko si jako téma své diplomové práce vhodně zvolila méně prozkoumanou kapitolu meziválečného působení ukrajinské emigrace v Československu – činnost ukrajinské emigrace v Poděbradech, zvláště pak rozsáhlé a všestranné aktivity Ukrajinské hospodářské akademie. Jak autorka přehledně uvádí v úvodu, práce má několik jasně vytyčených cílů. Volba cílů není náhodným výběrem témat, ale je založena na pečlivém studiu literatury. Diplomantka prokazuje výbornou orientaci v sekundární literatuře související s problematikou ukrajinské emigrace v meziválečném Československu (důkazem je detailní charakteristika a výčet sekundární literatury v úvodu práce) a je tedy schopna velice přesně určit, kde má zkoumání této problematiky svá slabá či přímo bílá místa. Z toho vyplývá i její cílené zaměření práce. Je třeba rovněž podtrhnout fakt, že autorka díky svému rozsáhlému archivnímu bádání doplňuje seznam obecně dostupných titulů archivními materiály (zde mám na mysli zvláště materiály z nezpracovaného fondu „Ukrajinská hospodářská akademie v ČSR“) či například texty, které byly (jako v případě rukopisu jubilejního sborníku věnovanému 20 letům činnosti Ukrajinské hospodářské akademie) považovány za ztracené. Je tedy patrné, že jeden z důležitých přínosů práce spočívá ve „zprístupnění“ rozsáhlého archivního materiálu.

V první kapitole (Історичні передумови заснування Української господарської академії в Ч.С.Р.) Hanna Velychko podrobně a důkladně nastiňuje pozadí i okolnosti vzniku UHA, těží jak z dostupných prací ukrajinských a českých vědců, tak i z archivních materiálů. Tato část práce je vyčerpávajícím popisem historie vzniku této vzdělávací instituce. V následující rozsáhlé kapitole (Етапи розвитку УГА в Ч.С.Р.) autorka uvádí periodizaci vývoje Ukrajinské hospodářské akademie a upozorňuje na důležité události a procesy v průběhu jednotlivých období. Je nutno velice kladně hodnotit rozpětí popisovaných skutečností: diplomantka totiž nesleduje pouhý formální vznik akademie a její oficiální existenci, ale zabývá se i činností obrovského množství různorodých spolků (profesních i zájmových), které při akademii působily a které vytvářely kulturní podhoubí, v němž emigrace žila. Neopomíjí ani náboženský život emigrantů, tisk, charakterizuje provozní problémy UHA, běžnou každodenní existenci studentů a pedagogů v lázeňském městě, věnuje

pozornost charakteru česko-ukrajinského soužití jak na úrovni občanské, tak na úrovni politické a v neposlední řadě hodnotí jednotlivá období UHA (rozkvět i úpadek). To vše, jak už bylo řečeno, s bohatým využitím archivních materiálů, které autorka vhodně cituje. Ve třetí kapitole („У службах українській книжці“) Hanna Velychko věnuje značnou pozornost publikační činnosti spojené s akademií a významným osobnostem působícím při akademii. V této kapitole se diplomantce podařilo nejen systematizovat kompletní korpus vydaných prací, ale rovněž charakterizovat rozličné aspekty týkající se vydavatelské činnosti (zvláště zajímavě komentuje například nelehké začátky vydavatelské činnosti; hodnotí význam vydavatelské činnosti UHA pro rozvoj vědy na sovětské Ukrajině apod.). Z výkladu vyplývá, že se autorka detailněji seznámila s řadou knižních publikací a v textu podává stručnou charakteristiku vybraných a pro ni nejzajímavějších titulů. Cenné jsou rovněž informace týkající se současného místa uchování publikací UHA v archivech České republiky, Ukrajiny, Německa a USA. Zajímavá je podkapitola věnující se terminologické práci v době existence UHA, terminologickým komisím a jejich významu. Autorka zde uvádí nejen významné osobnosti, ale i publikace a profilové tendence ve vytváření moderní ukrajinské terminologie. Tato část textu obsahuje mnohé postřehy, které neztrácejí na aktuálnosti ani v současné době. Za všechny jmenujme spor o použití slovních spojení «в Україні» místo ustáleného «на Україні», což je zajímavé vzhledem k podobným sporům v kontextu současné češtiny. Nedocenitelným informačním zdrojem je rovněž podkapitola zabývající se existencí knihovny při UHA, zvláště pak jejími osudy po zrušení. Je patrné, že autorka v nalezení pozůstatků této knihovny prokázala neuvěřitelnou odhodlanost a poskytuje tak v danou chvíli pravděpodobně nejúplnější přehled informací týkajících se současných míst uchování titulů bývalé knihovny.

Diplomantka velice vyváženě zvolila i obsah příloh, které zbytečně nezatěžuje přemírou materiálu, ale vhodně volí ukázky převážně ze vzpomínek či dokumentů ilustrujících atmosféru jednotlivých období ukrajinské emigrace (táborové období v Polsku, počátky vzniku UHA) i vzpomínky na jednotlivé osobnosti vyučující na UHA (dodatek 4). Bez zajímavosti nejsou rovněž ukázky archivních materiálů demonstrující šíři publikační činnosti UHA (dodatek 5). Sympatické je rovněž uvedení aktuální korespondence s knihovnou A. Švehly, což dokumentuje současný stav bádání nad uvedenými fondy.

Z výše uvedeného je zcela patrné, že diplomantka odvedla obrovský kus práce, zvláště pozitivně je třeba hodnotit její neúnavnou snahu zpracovat velké množství archivního materiálu. I přes nesourodost informací, které byla autorka nucena projít, práce nepůsobí chaoticky, nýbrž naopak – je dobře strukturovaná a i přes velké množství témat nevzniká dojem neuspořádanosti. Hanna Velychko zručně kombinuje věcné informace s vlastním

výkladem určitých jevů a procesů souvisejících s činností a existencí UHA, čímž prokazuje schopnost kriticky myslet a hodnotit shromážděné informace. Na závěr je třeba rovněž podtrhnout průkopnickou povahu práce, zvláště pak její objevy archivních materiálů.

Celkově je třeba konstatovat, že předložená diplomová práce je inspirativním počinem, jímž autorka zaplnila mezery v bádání o ukrajinské emigraci v meziválečném Československu a vytyčila otázky, které mohou směřovat další badatele.

Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a hodnotím jako „výbornou“.

Tereza Chlaňová